

درآمدی بر آموزش و پرورش از منظر مارتین هایدگر

محمد احمدغلامی^۱، معصومه صفری زاده میناب^۲

۱- دانشجوی دوره ی دکتری فلسفه ی تعلیم و تربیت دانشگاه اصفهان m_ahmadgholami@yahoo.com، اداره ی آموزش و

پرورش شهرستان میناب، دبستان ۱۲ بهمن حکمی، معاون آموزشی،

۲- کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه آزاد اسلامی میناب، اداره ی آموزش و پرورش شهرستان میناب، دبستان شاهد شهید یوسف

عسکری، آموزگار پایه ی پنجم،

چکیده

یکی از متفکرانی که در دوران مدرن، تأثیر زیادی بر حوزه های مختلف دانش بشری بر جای گذاشته، مارتین هایدگر است که در این مقاله به بررسی تأثیر آرای فلسفی این متفکر بر عرصه ی آموزش و پرورش پرداخته شده است. از این رو ابتدا با استفاده از روش اسنادی، نکات کلیدی اندیشه های فلسفی هایدگر بررسی شده، سپس دلالت های تربیتی آرای این متفکر، با بهره گیری از روش توصیفی و تفسیری مورد توجه قرار گرفته است. هایدگر در جستجوی معنای وجود است و مطالعه ی وجود آدمی را راهی برای رسیدن به معنای وجود می داند. روش هایدگر، روش پدیدارشناسی و هرمنوتیک است. او با به کارگیری اصطلاحات جدید، سعی در آشکار شدن وجود آدمی دارد؛ از این رو از پدیدارهایی مانند مرگ آگاهی، دل مشغولی، نگرانی، تعالی و زمان بندی برای توصیف وجود انسان استفاده می کند. دلالت های تربیتی اندیشه های هایدگر در چهارچوب موضوعات تعلیم و تربیتی مانند یادگیری، تدریس، نقش معلم و دانش آموز، تفکر، برنامه و مواد درسی مورد بررسی قرار گرفته است. به طور کلی در تعلیم و تربیت مورد نظر هایدگر، احترام و ارزش برای معلم، دانش آموز و محتوای درسی حفظ می شود و هدف تعلیم و تربیت، فراهم کردن زمینه ی شکوفایی استعداد های فردی دانش آموزان و مهم تر از آن، تسهیل فرایند دست یابی دانش آموزان به خود اصیل آن هاست.

واژگان کلیدی: هایدگر، اندیشه های فلسفی، دلالت های تربیتی، وجود، دازاین

۱ - مقدمه:

یکی از نحله های فلسفی که با دیگر مکاتب، تفاوت های زیادی دارد، اگزیستانسیالیسم است. برخلاف سایر مکاتب، اگزیستانسیالیسم بیش تر دیدگاه و گرایشی فلسفی را تشکیل می دهد تا مکتب فکری منظمی را. اگزیستانسیالیسم به طور عمده به مجموعه ای از تلاش های فکری که علیه فلسفه های سنتی و نظام های فکری انتزاعی صورت گرفته، اطلاق می شود. هم چنین متفکرانی که به عنوان اگزیستانسیالیست شناخته شده اند، بر یگانگی و آزادی فرد در برابر جامعه ی توده وار، ایجاد معنی یا ماهیت فردی و مسئولیت و انتخاب اصیل تأکید دارند (گوتک، ۱۳۸۸: ۱۵۷). از این رو متفکرانی که به عنوان اگزیستانسیالیست شهرت یافته اند، به دلیل برخورداری از اندیشه های منحصر به فرد، همواره مورد علاقه ی پژوهش گران قرار می گیرند.

در کشور ما نیز اندیشمندان وجودگرا همواره مورد توجه بوده اند و پژوهش های زیادی در زمینه ی آرای فلسفی آن ها انجام گرفته است؛ اما مطالعاتی که ارتباط اندیشه های فلسفی این دسته از متفکران را با حوزه ی تعلیم و تربیت بررسی کرده باشند، بسیار اندک هستند، به طوری که می توان گفت تاکنون کار پژوهشی جامعی در جهت شرح و بسط اندیشه های فیلسوفان اگزیستانسیالیست در زمینه ی آموزش و پرورش صورت نگرفته است.